

INYENE KE IŊWAŊ, NSŊŊ-URUA ITIAT (PEARL) EKE OKPONDE EKŊM-URUA, IYIRE-IYAK

Matthew 13:44-52
ŲYŲHŲ UKPEP-ŊKŲŲ 78

Eke IkŲŲ Owo

IKŲ IBUOT: “Ibet ye mme prophet ekedu tutu osim ini John: tŲŲŲ ke ini oro ekwŲŲŲ eti mbuk Obio UbŲŲ Abasi, kpukpru owo enyuŲŲ enam unyaŲŲ eduk ke esit” (Luke 16:16).

I Ekut Inyene Eke Odibede Ke IŲwaŲ

1. Obio-ubŲŲ Heaven ebiet inyene eke odibede ke iŲwaŲ, Matthew 13:44; Ŋwed Mbon Colossae 1:26
2. Owo kiet emi okutde, odip enye, koro enyenede akwa ekŲm-urua, Matthew 13:44; 6:20
3. Enye anyam kpukpru se enyenede ndidep iŲwaŲ oro, man ada inyene oro enyene, Matthew 13:44; Luke 12:33

II Ekut NsŲŲ-urua Itiat Emi Okponde EkŲm-urua

4. Obio-ubŲŲ Heaven ebiet owo emi oyomde ndiye nsŲŲ-urua itiat, Matthew 13:45; Ŋwed Mbon Colossae 1:26, 27
5. Enye okut nsŲŲ-urua itiat eke okponde ekŲm-urua onyuŲŲ ŲŲŲŲde urua akan kpukpru se enye enyenede, Matthew 13:46; Ŋwed Mbon Colossae 2:3
6. Enye anyam kpukpru inyene esie man edep nsŲŲ-urua itiat emi okponde ekŲm-urua, Matthew 13:46, Mme Ŋke 2:1-5

III Iyire-UkŲ-Iyak Eke EduŲkde Ke InyaŲ

7. Obio-ubŲŲ Heaven ebiet iyire eke omumde kpukpru oruk ŲkpŲ, Matthew 13:47; Isaiah 45:22
8. Edudi iyire edŲk ke esuk enyuŲŲ ebahare nti esio ke ndiŲi, Matthew 13:48; 7:22, 23
9. Ntre ke akpatre, mme angel eyebahare mme ŲburŲbut owo esio ke otu ndinen owo, Matthew 13:49; 25:31, 32
10. Ke ubierikpe eyeduŲŲŲ mme ŲburŲbut owo ke akwa ikaŲ eke asakde, Matthew 13:50; 25:46

IV Mbet Jesus Ema EfiŲk Se Ŋke Oro EwŲŲŲde

11. Enye odu ikŲŲŲ ye mbet Esie ke Enye ama akanam mme otu owo enyŲŲŲ, Matthew 13:36
12. Enye ama obup me mmŲ efiŲk se Ųke oro ŲwŲŲŲde, ndien mmŲ ebŲŲŲ ete imŲfiŲk, Matthew 13:51; 13:10, 11
13. Mme anditiŲŲ ntiŲŲ-nnim ikŲ ekekpŲ “akani ŲkpŲ” edi Jesus edikpŲ “mbufa ŲkpŲ” abaŲŲ Obio-ubŲŲŲ, Matthew 13:52; Luke 10:23, 24

SE EKPEPDE EBAŲŲ

Ke ini emi, Jesus okodu ikŲŲŲ ye mbet Esie, koro enye ama anam otu owo enyŲŲŲ ndien oduk ke esit ufŲk (Matthew 13:36). Do ke Enye akanam mme Ųke ita emi aŲwaŲŲ mbet ke ndibe. Mbemiso ini emi, mbet ema ebup Enye ntak emi eketiŲde ikŲ ŲŲŲ otu owo ke Ųke, ndien Enye ama ŲbŲŲŲ ete, “Eyak enŲ mbufo ndifiŲk ndibe ŲkpŲ Obio UbŲŲ Heaven, edi iyakke inŲ mmŲ” (Matthew 13:11). Imekeme ndidŲŲŲ ite ke mbet ema etim efiŲk ebaŲŲ mme ndibe-ŲkpŲ Obio-ubŲŲŲ, koro mmŲ ema emana obufa ke ini oro, ema enyuŲŲ etŲ Obio-ubŲŲŲ Abasi ke esit mmŲ, kpa nte nnyin ima ikebem iso ikpŲ (Luke 17:20, 21). Mfiori John ŲduŲk-owo-mmŲŲŲ ekedi “Mbufo ekabare esit; koro UbŲŲ Heaven ke ekpere,” emi ŲkŲwŲŲŲ ete ke usuŲŲ ndiduk Obio-ubŲŲŲ iduhe ke mibŲŲŲke ndikabare esit. Jesus, ke nname Esie ye Nicodemus, ŲkŲŲŲŲ ete, “Edieke owo mitŲŲŲke ntak imana, enye ikemeke ndikut Obio UbŲŲŲ Abasi” (John 3:3). Mme ikŲ emi ewŲŲŲ ete ke owo ama ŲtŲŲŲ ntak amana, enye **ekeme** ndikut, ntre ke onyuŲŲ ekeme ndifiŲk “ndibe ŲkpŲ Obio UbŲŲŲ” Ųkan nte ŲkŲfiŲkde ke ini enye ekedide anam-idiŲk. Ntre ke nnyin inim ke akpanikŲ ite ke Jesus eketiŲŲ Ųke ita emi ŲŲŲ mbet Esie koro mmŲ ekpŲpde ata ntŲtuŲŲŲ, ye ŲwŲŲŲ-nda ŲkpŲ Obio-ubŲŲŲ Heaven.

Inyene Emi Odibede

“Inyene” ke iŲwaŲŲ, nte nnyin ikemedede nditiŲŲŲ, edi uwut-ŲkpŲŲ **akwa ekŲm-urua** Obio-ubŲŲŲ Heaven. Inyene emi “odibe ke iŲwaŲŲ” ke enyin ererimbot. Edi “owo” emi Jesus etiŲde abaŲŲŲ mi, **okokut** inyene oro ke enye ama akatua mkŲŲfiŲk abaŲŲŲ idiŲk-ŲkpŲŲ esie onyuŲŲ amana obufa. Edi enye ke ekenŲ ndifiŲk idaha udomo ndibe-ŲkpŲ Obio-ubŲŲŲ, ndien ke enye **ama kokokut** inyene oro, enye **odip** enye ndo-ndo oro, idighe koro enye oyomde ndidip man mbon efen ekukut, koro enye oyom ofuri ererimbot efiŲk ebaŲŲŲ inyene emi; edi ŲbŲŲŲŲ enye ke esit esie nte ndibe-ŲkpŲŲ, emi mmŲ emi ŲbŲŲŲ afakde ikŲŲŲŲ ekemedede ndifiŲk. “Ndien ke idaresit esie” (emi owutde ete ke enye ama

amana obufa) enye ọsọn esit akanyam kpukpru se enyenede, man ekpenyene utibe inyene emi, koro enye ayarade ọfiok ete ke ọsọn urua akan kpukpru se enye ekenyenede.

Abasi, ke ima Esie ye ubon-owo, ada ini otim etiñ ndiwut mme owo uboñ Obio Heaven oro. Eda akamba ufañ ke Ikọ Esie etiñ ebaña ukpep-ñkpọ emi man ewut nte ekọm-urua esie okponde. Kpa nte ikenyenede ke mme ukpep-ñkpọ ke edem, eketie mme anditiñ ntiñ-nnim ikọ Akani Ediomini nte emi ekpesiode mmọ efep ke ikpohidem ke ini ekeyararede enọ mmọ Obio-uboñ emi eñwọñode, emi midibehe ifep, emi mfuhọ, mmọñ-eyet me mkpa mididuhe, emi edinen Edidem edikarade ikpọñ-ikpọñ ke ebekpo David. Ndien ke ini nnyin ikuborede Obufa Ediomini, nnyin ikut Obio-uboñ emi nte edide kiet ke otu mme ñwọrọ-nda ukpep-ñkpọ. John ọduok-owo-mmọñ ama asian abaña enye, koro ke akpatre, Edidem ke Idemesie ama edi. Ndien ke ini Jesus ọkọtọñode utom Esie, Enye ọkọtọñọ ke ibuot-ikọ andikebem Enye iso, ete “Ekabare esit: koro Uboñ Heaven ke ekpere,” onyũ ekpep nnyin mme utibe-ñkpọ Obio-uboñ Esie, emi mme anditiñ ntiñ-nnim ikọ eketimde eyom ye emi mme angel ñko ekenyũñode eyom ndikut. Enye okonim ekọm-urua Obio-uboñ oro ke ñkoñ-ñkoñ idaha, ye nte owo akpadade enye enyene usọp-usọp, koro ke edida ndomo, kpukpru udori ererimbot ekabare edi ikpikpu. Ke Ukwọrọ-ikọ ke enyọñ Obot, Enye ekekpep otu owo ete, “Mmọdo ekutimere esit ebup ete, Nso ke nnyin ididia? Nso ke nnyin idiñwọñ? Nso ke nnyin idisine? Koro mme Gentile eyom kpukpru ñkpọ emi: koro Ete mbufo ke Heaven ọmọfiok ete kpukpru ñkpọ emi enana mbufo. Ekam ebem iso eyom Obio Uboñ Esie ye edinen iso Esie; ndien eyedian kpukpru ñkpọ emi enọ mbufo”(Matthew 6:31-33). “Koro Uboñ Abasi idighe eridia ñkpọ ye eriñwọñ ñkpọ, edi edinen ido ye emem ye idaresit emi odude ke Edisana Spirit” (Ñwed Mbon Rome 14:17).

Edi ke adaña kpukpru se Ikọ Abasi ekpepde ebaña Obio-uboñ Heaven, owo ke ekikere esit esie ikemeke ndisọp mmum ubom esie, enyin ikpohidem esie inyũ ikemeke ndikut uboñ esie “se enyin mikekwe, utọñ mikonyũñ ikopke, se minyũ idukke owo ke esit ndikere, ñkpọ ekededi eke Abasi ekebeñede onim ọnọ mmọ emi emade enye. Edi Abasi akayarare mme ñkpọ emi ọnọ nnyin ke spirit Esie” (1 Ñwed Corinth 2:9, 10). Andiwet Psalm okofiori ete “O mbufo etabi, enyũ ese nte Jehovah ọfọnde” (Psalm 34:8). Yak owo emi oyomde ndika iso mfiok ñkpọ mbaña Obio-uboñ Heaven edi ke ata ñkabare-esit edibọñ akam tutu ebọrọ, enye ke idemesie onyũ ọfiok ete ke efen mme idiok-ñkpọ imọ, enyũ ewet enyiñ imọ ke Heaven. Ini oro ndien ke enyin esie emi idiok-ñkpọ okofukde editara, ndien enye eyekut mme ñkpọ emi enye akananam mikadabake ibaña. Enye ndien eyekut “inyene emi odibede ke iñwañ” ndien ekọm-urua esie eyenọ enye udọñ ndika ñkanyam “kpukpru se enye enyenede” man enye ọbọ inyene oro. Ndien edieke enye “edikpede ekọm-urua” inyene oro eyedi eke esie.

Nsọñ-urua Itiat Eke Okponde Ekọm-urua

Ñke emi eneñere etiñ ayarade ndibe-ñkpọ Obio-uboñ, koro imọfiok ite ke abaña Ọboñ ke Idemesie. Koro kpukpru ñkpọ emi abañade obio-uboñ ọkọñọ ke Enye. Ke Edidem miduhe, Obio-uboñ ikemeke ndidu, ntre ñko nnyin ikpenyeneke itie me udeme ke Obio-uboñ emi, ke mibehe nnyin inyene Edidem nte ewetde ete “Christ ke odudu ke esit mbufo nte idorenyin uboñ.” Jesus ye Obio-uboñ Heaven idianakede, koro Ñwed Abasi ekpep ete akamba ebuana emi Jesus enyenede ye Obio-uboñ Esie, Obio-uboñ isọñ ye ọboñ esie isañake ikpere, idinyũñ ikpereke. Jesus okotim etiñ ye andikara Rome ete “Obio Uboñ Mi idighe eke ererimbot emi” koro Enye ke Idemesie idighe eke ererimbot emi. Ekeme ndikut ebuana emi Jesus enyenede ye Obio-uboñ Esie esisit idahaemi:

- (1) Obio-uboñ Heaven edi nsinsi koro Ọboñ edide nsinsi Eyen Abasi, kpa nte enamde ańwaña ke Ñwed Abasi ete: “Ndien edi ami mmonim edidem mi ke enyọñ Zion edisana Obot mi. Yak ntiñ mbaña ewuhọ: Jehovah ọmọdọhọ mi, ete, Afo edi eyen mi, ami mmobon fi mfin emi” (Psalm 2:6, 7). Ikọ emi etiñde man otim owut uboñ Abasi, nte ekutde ke mme Psalm 45:6, 7 ye 102:25-27, Paul, isũ-utom ke ñwed emi enye ọkọñode esok nditọ Hebrew ayak uboñ oro ọnọ Enye: “Edi Enye ọdọhọ abaña Eyen, ete, Ebekpo Fo, O Abasi, ebighi ke nsinsi; Mmọnyọ edinen ido edi mmọnyọ Uboñ Fo. Afo amama se inende, onyũ asua se ikwañade; Mmọdo Abasi, kpa Abasi Fo, adade aran idaresit eyet Fi akan mme nsaña Fo. Ñko, ke eritọñọ Afo, Ọboñ, okowuk isọñ ke itie esie, Enyọñ onyũ edi utom ubok Fo. Mmọ eyebe efep; Edi Afo eyesuhọ: Mmọ kpukpru eyetaha nte ekura, Afo eyenyũ ofut mmọ nte akwa ọfọñidem, Nte ekura, ndien mmọ eyekpuhọre: Edi Afo edi kpasuk Enye, Mme isua fo idinyũñ ikureke” (Mme Hebrew 1:8-12).
- (2) Enye edi Obio-uboñ odudu, emi okoñde akan kpukpru mme obio-uboñ eken, nte nnyin ikenyenede ke mme ukpep-ñkpọ nnyin ke edem, koro ema ayak kpukpru odudu enọ Jesus kpa nte Enye eketiñde ọnọ mbet Esie ke Enye ama ekeset: “Edi Jesus asaña ekpere mmọ, onyũ ọdọhọ mmọ ete, Enọ Mi ofuri odudu ke Heaven ye ke isọñ” (Matthew 28:18). Odudu Esie aka iso ayarare usuñ emi Enye edidade akara mme idut, ke ini Enye edifiakde idi ke ererimbot: “Afo eyenuak mmọ ke esañ ukwak; onyũ obom mmọ nte ñkpọ eke obot-eso anamde” (Psalm 2:9).
- (3) Enye edi Obio-uboñ edinen-ido, koro Edidem andikara edide edinen, nte Ikọ Abasi etiñde ke mme ufañ-ñwed emi ima ikokot: “Ebekpo Fo, O Abasi, ebighi ke nsinsi, Mmọnyọ edinen-ido edi mmọnyọ Uboñ Fo. Afo amama se inende, onyũ asua se ikwañade; Mmọdo Abasi, kpa Abasi Fo, adade aran idaresit eyet Fi akan mme nsaña Fo.”

- (4) Enye onyũ edi Obio-ubõn uwem, kpa nsinsi uwem, nte ayararede ke erikpuhõre emi enamde ke ererimbot emi, ye akamba eñwõnõ eriset emi ebetde mmõ emi Qõbõn afakde; koro Edidem ke Idemesie edi eriset ye uwem: “Jesus õdõhõ enye ete, Ami ndi eriset ye uwem: Owo eke õbuõtde idem ye Ami, okposuk edi nte enye ama akpa, enye eyedu uwem” (John 11:25); “koro emi edi uduak Ete Mi, ete, kpukpru owo eke ekutde Eyen, enyũ ebuõtde idem ye Enye, enyene nsinsi uwem; Ami nyenyũ nnam enye eset ke akpatre usen” (John 6:40).
- (5) Ndien “Nditõ Obio Ubõn” emi ema ekemana eto ke Abasi ke ukem ini oro enyene ebuana ye Edidem oro, mmõ eyenyũ ebiet Enye: “Ese utõ akwa ima emi Ete õkõnõde nnyin, ete nnyin ikpekere nditõ Abasi: ndien oro ke nnyin inyũ idi. Ke ntak emi ererimbot ifiõkke nnyin, koro mikõfiõkke Enye. Ndimã, nnyin idi nditõ Abasi ke emi; ndien iyarakere kaña iwut se nnyin ididide. Edi nnyin ifiõk ite, edieke Enye ediwõrõde owut idem nnyin iyebiet Enye, koro nnyin iyekut Enye nte Enye edide. Kpukpru owo eke edoride enyin ke Enye ntem enam idem asana, kpa nte Enye asanade” (1 John 3:1-3).

Ke ntre, nnyin inim ke akpanikõ ite ke “pearl emi õsõnde urua” edi Edidem Oro. “Owo-urua, emi oyomde ediye pearl” edi owo emi okokutde nsõn-urua itiat, emi ke okutde enye, adaha ini kiet akanyam kpukpru se enye enyenede, onyũ edep enye.

Paul, isũ-utom ekedi “anyam-urua efen emi okoyomde eti pearl,” okonyũ enyenede ñkukut itiat eke õsõnde urua ke õwõrõ-etop isañ esie ndika ke Damascus. Ekekpak enye ñko ndika ñkanyam “kpukpru se enye ekenyenede” man enye ekpenyene nsõn-urua itiat oro. Ke ini ekesinde enye ke ufõk-ñkpõkõbi idak isõn ke Rome, enye ama etiñ ekpri emi õnõ nnyin se enye okosobode:

“Edi mme ñkpõ eke ekpedide udori enõ mi, ke ñkabat mmõ nte ntak-urua kabaña Christ. Ke akpanikõ mbat kpukpru ñkpõ ke ntak-urua, man mbõ akan ifiõk Christ Jesus Qõbõn mi: emi ñkayakde kpukpru ñkpõ atak kabaña Enye, mmõnyũ nsin mmõ ke mbio, man mbõ Christ nda nnyene, enyũ ekut ete ndu ke Enye, ke mmenyeneke edinen ido idem mi eke otode ke erinim ibet, edi edinen ido eke otode ke eribuõt idem ye Christ, kpa edinen ido emi Abasi õnõde kabaña mbuõtidem; man ñkpõfiõk Enye ye odudu eriset Esie ke udi, ye nsaña ke ndutuhõ Esie, nnyũ ñkabare ñkpa mkpa eke ebietde mkpa Esie; man ke usuñ ekedededi ñkpõsim eriset ke mkpa” (Ñwed Mbon Philippi 3:7-11).

Ke ediwak isua ema ekebe, tõnõ nte enye okosobo ye Jesus ke usuñ Damascus, Paul eketiñ ikõ-ntiense ke iso Agrippa onyũ etiñ ikõ emi ke akpatre: “Mmõdo, O edidem Agrippa, ñkõsõnke ibuot ye ñkukut emi otode ke Heaven.” Akpatre ikõ-ntiense owo-ekõn Krõs emi, ke ini eketõnõde ntak esin enye ke ufõk-ñkpõkõbi ke Rome man enye akpakpa ke ntak ikõ Abasi, owut ete ke enye ama osuk ibuot õnõ “ñkukut emi otode ke Heaven” tutu osim akpatre:

“Koro ke emi emõn ediñwaña mi eduõk nte ediñwõn uwa, ini unyõn mi ke ekpere. Mma ññwana eti eñwan, mma mfehe mbuba mi mma, mma nsõnõ mmum mbuõtidem ñkama. Ema enim anyanya eti ido ebeñe mi, emi Qõbõn, kpa Edinen ebierikpe, edinõde mi ke usen oro; idinyũ inõnõ mi ikpõn, edi eyenyũ õnõ kpukpru mmõ emi emade eriyarade Esie” (2 Ñwed Timothy 4:6-8).

Mme ñke iba emi, emi ikosuk ikpepde, ekpep ete ke owo emi edinyenede ufañ iduk ke Obio-ubõn Heaven, onyũ ada ke iso Edidem ke ini enye edide, enyene ekõm-urua ndikpe. Ke mme usen mbeñeidem esie emi, utom edinam owo õfõn ama ke akaka iso ke otu nditõ Obio-ubõn nditim nnam mmõ edot ndiduñ ke Heaven. Edieke owo edibõde õsõn-urua itiat emi, edinyũ enõde enye “anyanya eti ido” ke akpatre usen, ana enye **aka akanyam kpukpru se enyenede.**

“Ntõtuñõ ke ima Jesus

Da mi usuñ kpukpru usen;

Kpep mi ndikõri ke eti ibuot,

Yak ñkõri ke eti ido.

“Ntõtuñõ, Edisana Eti Spirit

Suk da mi ka iso

Tutu Jesus akara ofuri uwem mi

Ye ofuri uduak Esie”

Iyire Ukõ-Iyak

Jesus, ke ini eketiñde ntiñ-nnim ikõ abaña mme utit ini, eketiñ ete “Eyenyũ ekwõrõ Gospel Ubõn Abasi emi ke ofuri ekondo nte ntiense enõ kpukpru mme idut, ndien adañaoro ke utit eyedi” (Matthew 24:14). Ntiñ-nnim ikõ emi, nnyin inim ke akpanikõ ite, ke enyene nnen-nnen ebuana ye se ñke iyire ukõ-iyak etiñde abaña; emi “iyire, emi ekeduõkde ke inyañ” edide Eti-mbuk Obio-ubõn, “inyañ” oro onyũ edi akwa otu ke mme idut emi ekwõrõde

Eti-mbuk eno. Iyire emi “omumde kpukpru oruk iyak; ke ini oyofo, eduri enye edok ke esuk, esuhore etetie, etañ se ifonde edon ke nkpo edi eduono se mifonke”; edinam emi ama emehe mme oko-iyak emi ekedude ke otu mbet Jesus, emi nko, nte idikutde nte edide ukem-ukem ye se idade itie ke utom Eti-mbuk.

Ndikworo Eti-mbuk ke emana mfon emi ke kpukpru ini esisobo ye idiok, ye eti nko. Idighe kpukpru “iyak” emi emumde eside nti. Nte ekedide tonode ke akpa ini, ke ini Obon akadade ndito Israel usun ke ubok Esie osio ke ison Egypt, “mbuaha udim” ema etañ se ikenyenede mmọ esaña eworo ye mmọ, koro edidion Abasi okodude ye Israel. Mbuaha udim emi ebop mme ufok-efon mmọ eworo ekpon otu ndito Israel, ekabare edi mme andisin nsok ke ata ediwak mme mfaña ye mme ntime emi ekesidahade ada ke otu Israel, emi ekedide nkari andidiok man obion otom Abasi. Ukem usun oro, “ndito Obio Ubon” ke kpukpru ini esinyene “mme anditiene nka mboho” oro edi mmọ emi ediande idem mmọ ye Ufok-Abasi enyün etiñ ete idi mme Jew, edi idighe. Edi utọ mbon emi ke Jesus okodoho ete “Idighe kpukpru owo emi ekotde Mi ete, Obon, Obon, ediduk ke Obio-ubon Heaven; edi owo eke anamde uyo Ete Mi emi odude ke Heaven. Ediwak owo eyedoho Mi ke usen oro, ete, Obon, Obon, nte nnyin iketiñke nte prophet ke enyün Fo, iduono mme demon, inyün idaha enyün Fo inam ediwak nkpo odudu? Ndien nyedoho mmọ adañoro, nte, Akananam ndionke mbufo: edianare Mi, mbufo mme anam-ukwankepo” (Matthew 7:21-23).

Ke ntre usen ke edi emi edibahare edidude, ke ini emi editande “nti iyak” edon ke nkpo, edi eyetop mme “ndio iyak” eduono. “Ntre ke edidi ke akpatre ini eyo emi; mme angel eyewon edi edidianare mme oburobut owo esio ke ndinen owo, enyün eduono mmọ ke akwa ikañ eke asakde. Do ke eritua eyet ye erita edet eyedu”. Edi ke ini emi “ndito Obio Ubon” ena nte enam fon-idem mmọ esana enana nto, enyün ekut ete ke mme nsu-nsu ye nkwanwa ukpew-nkpo, emi esuande eduono eno ererimbot ke utit ini emi, itukke mmọ, “Mmon ndi iwiwa. Soro mum se enyenede kama, mbak owo edibo anyanya fo” (Eriyarare 3:11).

MME MBUME

1. Nso ke inyene emi edibede ke inwan ada ono?
2. Idaha owo emi ke spirit eketie didie ke ini enye okokutde inyene emi?
3. Nso ke ikọ emi, enye “aka akanyam kpukpru se enye enyenede,” woro ke nditiñ ndian anditiene-Christ?
4. Nso ke “pearl emi onode urua” ada ono?
5. Anie edi “owo-urua eke oyomde ediye pearl,” ke etiñde ebaña anditiene-Christ?
6. Nso ikedi ntak emi mbet ekenyenede ifok eke fonde abaña ndibe-nkpo Obio-ubon ekan otu-owo?
7. Nso ke “iyire eke edukde ke inyan” ada ono?
8. Ebiet ewe ke Nwed Abasi etiñ onono se enye woro?
9. Nso ke “inyan” ada ono?
10. Nso ke “nti iyak” ye “ndio iyak” ada ono?